

Heini Olsen, verkfrøðingur um dálking og brennistøð:

Ein støð fyri alt landið — avgjørt tann besta loysnin

Hvørki neyðugt at vera teknikari ella politikari fyri at skilja hetta

Min leiklutur í hesum máli var í fyrstani bert tann, at eg staðfesti yvir, hvussu skjótt dálkingin vaks her á landi.

Á ferðum í arbeiðsøndum krígt landið eftir eg frá 1966—67 og útgæfdir at skráseta teir kistar ella burturbeiningarpláss, sum eg ferðaðist fram við. Eg reyndi eisini at meta um, hvussu skjótt burturkastid vaks í hesum plássum, sum vóru spjadd út um oyggjarnar, har fólk var í nánd.

Rudda og reinska

Høvuðsáhuigi min í rusk-málinum er so avgjørt bert at fáa ruddað og reinskað, so aftur verður farandi út um dyr, til fjalls ella í fjøru fyri ikki at tala um á flot.

Um hetta verður gjørt við einari støð ella fleiri, er mær tað sama — bara tað verður gjørt og tað skjótt; men taka vit eftir turru tølunum, so er rættiliga stórir vinningur fyri allar partar í einum renovatíonsfelagsskapi, har uml. 98% av fólkinum í Føroyum kunnu vera við.

Hini 2 prosentini búgva á útoyggjum, við ongum møguleika fyri flutningi av oynni. Í hesum plássum kundi í hvørjum einstøkum føri verið funnin so fræg loysn, sum gjørligt.

Hvørki tekniskir ella politiskir fyri at skilja

Hetta eru heldur ikki so torskiljar útrokningar, men heilt einfaldar uppstillingar av nøgdum, flutningslongdum og lutfallsigum kostnaðarætlanum, sum tað hvørki er neyðugt at vera teknikari ella politikari fyri at skilja — t.e. um ein gevur sær stundir til at lesa tilfarið, ella í minsta lagi kveita at niðurstøðuni, sum í løtuni sær soleiðis út við prísnum frá 1978:

Í einum felagsskapi fyri alt landið høvdu iløgurnar liggið um 11 mill. krónur og raksturinn t.e. innsavning, landvegis- og sjóvegis flutningur og brenning v.m. í roknað, verið 2.69 kr./fólk/ viku.

Fleiri støðir kosta meira

Um Havnin ella kanska Suðuroy-Streym ikki er við í felagsskapinum verða iløgurnar fyri eina støð til reatina, t.e. 2/3 av fólkinum at leggja um 10 mill. krónur, og vaksa rakstrarútreiðslurnar í hesum føri til 3.49 kr./ fólk/ viku.

Fyri Havnina verður støðan við sama grundarlagi og somu góðsku í brennistøðini soleiðis:

Iløgur ikki lægri enn 9 mill. krónur imóti 11/3 = 3,7 mill. krónur í stóra fel-

agsskapinum, t.e. her kundu 5,3 mill. krónur verið spardar.

Raksturinn fyri støðina í Suðuroy-Streym verður lágt settur 3.55 kr./ fólk/ viku ella eina litla millión um árið dýrari fyri Suðuroy-Streym — eisini peningur, ið kundi verið spardur.

Verða uppافتur fleiri støðir, verður kostnaðarmunurin uppافتur greifligari og greifligari, jú smærri eindirnar eru, og var tað eisini á henda hátt at arbeiðsbólkurin kom fram til ta niðurstøðu, at ein støð fyri alt landið so avgjørt í allar mátar var hin billigasta — og tað eisini, um bæði Suðuroyggin og Sandoyyggin vóru taldar uppí við fullum sjóvegis flutningi.

Nøgdir og flutningur

Í niðurstøðuni settu vit nøgdirnar til so og so nógvur bilfærningar/viku á 5 tons ella 18 m³ og eru tá:

	bilfær/ viku
úr Suðuroy	8
úr Sandoy	2
úr Vágum	4
úr Streymoy	23
úr Eysturoy	12
úr Norðoyggjum	7

Tilsamans 56 bilfærningar/ viku. Um ruskið verður trýst saman, sum vanligt er aðrastaðni, fara færingarnir niður í millum helming og triðing, og útrokningar sýna eisini

Í Líkunum millum Ljósaír og svináir. Her verður alt burturkastid frá norðara parti av Streymoyinni og Eysturoyinni tveitt á bláman

heilt greitt, at flutningsútreiðslurnar liggja bert um 12%, meðan innsavnanin tekur umleið 42% og brenningin 46% av rakstrarútreiðslunum.

Flutningsætlan

Arbeidsbólkurin er farin í holt við at leggja eina nágreiniliga flutningsætlan, men ikki ber til at gera hana lidna, fyrr enn avgjørt er, hvar støðin skal liggja, t.e. nærhendis Havnini ella við Aðuvík.

Stovnandi fundur

Mánadagin 19. mars verður stovnandi aðalfundur á Hotel Hafnia, har allar kommunur í landinum eru bodnar við, og verður tá endalig støða tikin til henda spurning.

Aftaná fundin verður høvi til at siggja fram-sýning av nøkrum flutningsstólum. Hvar framsýningin verður hildin, verður kunngjørt á fundinum.

Avgerðarrætturin

Um tað, at Havnin hevur sagt seg burtur úr Kommunufelagnum, er at siga, at Havnin upprunaliga hevði í so litlan avgerðarrætt í mun til fólkatálið, men eg hugsi næstan at Kommunufelagið í seinastuni hevði broytt støðu, soleiðis at Havnin fekk

fullan rætt í mun til fólkatálið — í hvussu er varð samtykt í fíggarnevnd Tórshavnar býráðs at mæla býráðnum til at støðga nakrar mánaðir við uppsøgnini, til greiða var fingin á hesum, men uppskotið fall stutt fyri jól, og fór Havnin tá burtur úr.

Limaskapur eingin treyt

Treytin fyri at vera við í renovatíonsfelagsskapinum er ikki limaskapur í Kommunufelagnum, so har liggur eingin meinbogi, og best og billigast bæði fyri Havnina og alt Føroya fólk hevði sjálvandi verið, um Suðuroy-Streym við sinum triðingi av fólkatálinum kom við — ikki bara fyri at fáa biligari iløgur og rakstur — men eisini fyri at fáa sum frægast burtur úr hitanum. Hann svarar til 3—4000 tons av olju um árið ella nýtsluna hjá einari heilari bygd við 800—1000 sethúsum.

Hetta er ikki at forakta í hesum orkukrepputíðum eitt nú fyri Havnina, sum hevur stórar ústykingarætlanir nærhendis, har støðin ætlandi fer at liggja, antin tað so verður millum Hoyvík og Hvítanes ella inni á Sundi og antin tað so verður ein minni støð fyri Havnina ella ein stórri fyri alt landið.

Mest hita við einari støð

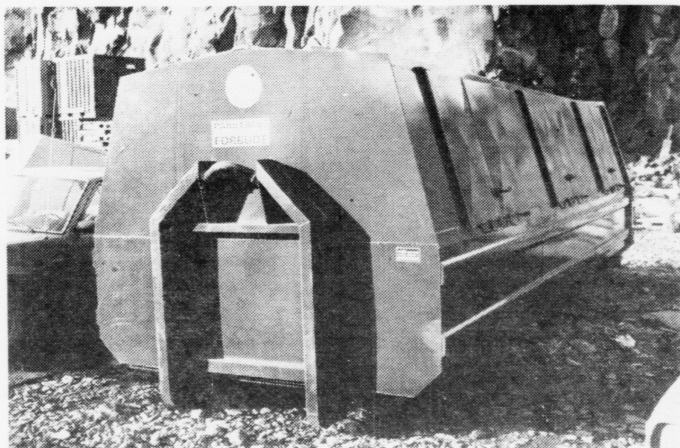
Sákin er tann, at fyri at fáa stórvegis burtur úr hitanum, skal støðin hava ávísu stødd, og hóast hitin kann nýtast úr tveimum støðum, fæst nógv meira burtur úr, um alt verður verður undir einum.

Her spæla allar tær teknisku snildir inn, sum útvegast kunnu til eina stóra støð, men sum vera alt ov dýrar og í mongum føri ónýttar til smærri støðir, eitt nú knúsari til burturkast, sum er stórt í vavi, krani ella annað blandiverk til ruskið, áðrenn tað fer í ovnin, mannagongdin í brenningini, góð royktiltur, sáld, fylliamboð og mangt annað, fyri ikki at tala um felags keyp av allari útgerð, hvørs kostnaður roknað kann við at fara niður við triðingi og í summum førum helmingi, um keypt verður pr. tilboð og í stórum nøgdum.

Tað skal viðmerkjast, at ongur av hesum mögulegu inntøkunum eru í roknaðar rakstrarútreiðslunum, so hvørt oyra, ið inn kemur av nevndu ávum, ber í betra borðið.

Stórri eindir

Endurnýtsla kann heldur ikki vera talan um, um støðirnar eru smáar.

Soleiðis siggja kontainerarnir út, sum skulu flyta burturkast til brennistøðina